

**ULUSLARARASI ELEKTRONİK
HABERLEŞME
SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı**

Ocak 2014

SAYI: 73

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	
ALMANYA	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
FRANSA.....	3
İTALYA.....	6
İSVEÇ.....	8
İNGİLTERE	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İSPANYA.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
HOLLANDA	15
KORE	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İRLANDA.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ABD	17
2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER	19
BEREC	19
OECD	20
ITU.....	22
ICANN	23
ENISA.....	25
CEPT	28
3. AB AVRUPA DİJİTAL AJANDASI	30
GÜVEN&GÜVENLİK.....	30
GELECEKTE İNTERNET.....	31
BULUT BİLİŞİM.....	35
TELEKOM DÜNYASI.....	37

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

ÇİZELGE 1: FRANSA'DA FİBER MİMARİSİ	4
ÇİZELGE 2: 2014 YILI HİZMET KALİTESİ HEDEFLERİ	6
ÇİZELGE 3: İNGİLTERE'DE MAHKEME KARARI İLE MEYDANA GELEN ÜCRET DEĞİŞİKLİKLERİ.....	10

ŐEKİLLERİN LİSTESİ

ŞEKİL 1: 2010 EYH NET MALİYET PAYLAŞIMI (YUVARLAMA HATALARI İLE) 15

YÖNETİCİ ÖZETİ

Diğer ülke ve uluslararası kuruluşların/birliklerin tecrübelerinden istifade edilmesi ve gündemlerinin takip edilmesi amacıyla söz konusu ülkelerin, uluslararası kuruluş ve birliklerin elektronik haberleşme sektörlerindeki gelişmelerden derlenen “Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteni” her ay hazırlanmakta ve kamuoyuna duyurulmaktadır.

Bülten kapsamında Avrupa ülkelerinin yanı sıra, Avrupa Birliğinde telekom piyasası, genişbant, bulut bilişim, yazılım servisleri, açık internet, güvenlik, gelişen teknolojiler ve gelecekte internet başlıkları altında AB’de teknolojik gelişmeler hakkındaki raporlar, ABD ve Kore gibi özellikle genişbant altyapılarının gelişmiş olduğu ülkelerdeki düzenlemeler ile elektronik haberleşme sektörüne ilişkin uluslararası kuruluş ve birliklerdeki gelişmelere de yer verilmektedir.

Bu kapsamda; 2014 yılı Ocak ayı bülteninde Almanya, Fransa, İtalya, İsveç, İngiltere, İspanya, Hollanda, Kore, İrlanda ve ABD gibi ülkeler ile BEREK (Body of European Regulators for Electronic Communications, Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyicileri Grubu), OECD (Organization for Economic Cooperation and Development, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü), ITU (International Telecommunication Union, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği), ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers, İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu), ENISA (European Union Agency for Network and Information Security, Avrupa Şebeke ve Bilgi Güvenliği Ajansı)ve CEPT (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, Avrupa Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Konferansı) gibi uluslararası kuruluşlar ile güven ve güvenlik, gelecekte internet, bulut bilişim ve telekom piyasası başlıkları altında AB’de teknolojik gelişmeler hakkındaki raporlar ve gelişmelere yer verilmiştir.

Bu bültenin hazırlanmasında genel olarak; Cullen International Telecom Big Five Update ve BMI Europe Telecommunication Insight raporlarının yanı sıra ilgili ülkelerin düzenleyici kurumlarının, uluslararası kuruluşların/birliklerin internet sayfalarından

faaydalanılmıştır. Bu kapsamda, 2014 Ocak ayı Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteninde yer alan gelişmeler aşağıda özetlenmektedir:

- Rekabet politikası konusunda Alman hükümetine ve yasama organına danışmanlık hizmeti veren bağımsız bir uzmanlık komitesi olan Tekel Komisyonu, telekomünikasyon pazarlarındaki rekabet hakkında özel bir rapor yayımlamıştır.
- BNetzA, pazar tanımı ve EPG (Etkin Piyasa Gücü) belirlenmesi konusunda hazırlanan taslak çalışmayı 15 şubat 2014 yılına kadar kamuoyu görüşüne açmıştır.
- Almanya telekomünikasyon pazarı, genişbant stratejisi ve telekomünikasyon hukuku konusundaki yetkiler, Federal Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığından alınarak Federal Ulaştırma ve Sayısal Altyapı Bakanlığına verilmiştir.
- Fransa'da eve kadar fiber şebekesi kurulumları istikrarlı bir hızla sürmekte ve uygun hat sayısı 3 milyona ulaşmış olmakla birlikte, ARCEP söz konusu şebekelere ilişkin düzenleyici çerçeveyi tamamlayarak momentumu artırmayı amaçlamaktadır.
- SFR ve Bouygues Telecom, Fransa'nın belirli bir bölümünü kapsamak üzere ortak bir hücrenel şebeke kurma konusunda aralarında anlaşma imzaladıklarını duyurmuşlardır.
- İtalya düzenleyici kurumu Agcom, İtalya Telekom tarafından sunulan evrensel hizmetlere ilişkin 2014 yılı hizmet kalitesi hedeflerini belirlemiştir.
- İtalya düzenleyici kurumu Agcom ve Rekabet Kurumu AGCM temel ve yüksek hızlı genişbant pazarında (sabit ve mobil) rekabet koşullarına ilişkin bir inceleme başlatmıştır.
- İtalya'da son kullanıcıların belirli bir coğrafi alanda kullanabilecekleri sabit ve mobil genişbant hizmetleri hakkında bilgi alabilecekleri perakende genişbant veritabanı 2014 yılı Nisan ayı sonuna kadar hizmete açılacaktır.
- Agcom, makineler arası iletişim (Machine to Machine, M2M) hizmetlerini değerlendirmek amacıyla bir çalışma başlatmıştır.
- İsveçli telekom grubu TeliaSonera 2013'teki gelirlerinin %3 azalarak 15.785 milyar ABD dolarına gerilediğini, net satışların ise birleşmeler ve devralmalar da göz önünde bulundurulduğunda %0,2 oranında düştüğünü açıklamıştır.
- İsveçli işletmeci Tele2 yıllık gelirinin bir önceki yıla göre %2,9 düşüşle 4.584 milyar ABD dolarına gerilediğini açıklamıştır.

- İngiltere’de Sky ve Talk Talk’un Ofcom’un 2012 yılı Mart ayında aldığı kararı temyize götürmeleri sonucunda mevcut yerel ağın paylaşımına açılması (YAPA) ve toptan hat kiralama (THK) ücretlerinde revizyona gidilmiştir.
- Ofcom mobil şebeke işletmecilerinin 3G kapsama yükümlülüklerini yerine getirdiğini açıklamıştır.
- İspanya Ulusal Piyasalar ve Rekabet Komisyonu (the National Markets and Competition Commission-NMCC), işletmeciler arası bir anlaşmazlığın çözümüne ilişkin kararında; YAPA, toptan genişbant erişim ve THK hizmetlerinde alternatif işletmeciler tarafından istenilen haksız arıza onarım talepleri için işlem başına 26,12 avro ceza belirlemiştir.
- NMCC 2010 yılında Telefónica tarafından tahakkuk ettirilen evrensel hizmet yükümlülüğü (EHY) net maliyetinin, gelirleri toplam pazarın %82’sinden fazlasına tekabül eden Telefónica, Telefónica Moviles, Vodafone ve Orange tarafından paylaşılmasına karar vermiştir.
- Hollanda’da mobil şebeke işletmecisi T-Mobile, ülkedeki 4G (LTE-Long Term Evolution) şebekesinin kapsamını genişletmeye devam etmektedir.
- Hollanda’da mobil işletmeciler KPN Mobile ile Vodafone arasında ülke genelinde yürütülmekte olan şebeke paylaşım programının bozulduğu Telecompaper haberinde bildirilmektedir.
- Güney Kore Bilim, Bilişim ve Gelecek Planlama Bakanlığı, 2017 yılına kadar 5G hizmetlerinin deneme ve geliştirilmesine yaklaşık 1,5 milyar ABD doları yatırım yapmayı planladığını açıklamıştır.
- İrlanda’da, Türkiye Elektrik Kurumunun muadili ESB (Electric Supply Board), şehir merkezleri dışındaki 500 binden fazla ev ve işyerine yeni nesil erişim şebekeleri kapsamında fiber optik üzerinden yüksek hızlı genişbant altyapısı kurmak ve işletebilmek için izin almıştır.
- OECD Sayısal Ekonomi Makaleleri altında Ocak ayında Çevrimiçi Televizyonlar: Yakınsama ve Yeni İş Modelleri başlıklı bir rapor yayımlanmıştır.
- OECD Ocak ayında genişbant istatistiklerini güncellemiştir.
- ITU tarafından 4 yıllık sürelerle Kalkınma Bürosunun görev alanlarına yönelik düzenlenen Dünya Telekomünikasyon Kalkınma Konferansı, 30 Mart – 10 Nisan 2014 tarihlerinde Dubai/Birleşik Arap Emirlikleri’nde gerçekleştirilecektir.

- CEPT'in Elektronik Haberleşme Komitesi (ECC), 15 Ocak 2014 tarihinde spektrum doluluk ölçümlerinin spektrum yönetiminde daha fazla verimlilik olanakları konusunda değerli veri sağlamak için nasıl kullanılabileceğini görüşmek üzere Almanya'nın Mainz şehrindeki BNetzA binasında bir çalışmaya ev sahipliği yapmıştır. Çalıştay spektrum yönetiminde en son yenilikleri keşfetmek amacıyla Avrupa ve dünya genelinden üst düzey spektrum yöneticileri ile teknik uzmanları bir araya getirmiştir.
- ICANN tarafından görevlendirilen Boston Danışmanlık Grubu'nun araştırma sonuçlarını paylaştığı raporda; dünya çapında internete erişim ve internet kullanımı oranları incelenmektedir. Raporda *e-sürtünme endeksi* olarak tabir edilen katsayı ile internet ekonomisinin gelişmesine ve olgunluğuna engel teşkil edebilecek etkenler belirlenmiştir.
- İnternet Kök Sunucularına eklenen yeni jenerik üst seviye alan adı (JÜSAA) sayısı 100'e ulaşmıştır. Bu adım, yeni JÜSAA'ların son kullanıcılara tahsisinin başlaması için son adımlardan birisidir.
- ICANN Aday Gösterme Komitesi, ICANN'in teknik ve politik koordinasyon görevlerini üstlenmek isteyen ilgili kişileri başvuru yapmaya ve aday önerilerinde bulunmaya davet etmektedir.
- Avrupa Siber Güvenlik Ayı (European Cyber Security Month - ECSM) Ekim ayında 27 ülkede çeşitli etkinliklerle gerçekleşmiştir. Konuya ilişkin olarak yayımlanan "Avrupa Siber Güvenlik Ayı İçin Yol Haritası" başlıklı raporda ise siber güvenlik ayı uygulamasının kapsamı, politika içeriği, çok paydaşlı modeli, gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgiler verilmektedir.
- ENISA, AB üyesi devletlerde kişisel veri ihlalleri ile ilgili ölçüt ve süreçleri 2011 yılında raporlamıştır. ENISA, bu raporu tamamlayıcı nitelikte olan ve elektronik gizlilik direktifinin 4. maddesinin teknik olarak uygulanması konusunda yol gösteren Kişisel Veri İhlallerinin Değerlendirilmesi için Metodoloji Önerisi başlıklı yeni bir rapor yayımlamıştır.
- ENISA'nın *Avrupa'da Sağlam Altyapı İçin İkili Yardımlaşma (Mutual Aid for Resilient Infrastructure in Europe - M.A.R.I.E.) – İkinci Faz Tavsiyeler Raporunda*, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) paydaşlarının acil durum hazırlığını kuvvetlendirmeyi hedefleyen önerilerde bulunmaktadır.

- ENISA'nın *Çevrimiçi Mühürlerin Güvenliği, Gizliliği ve Kullanılabilirliği* başlıklı raporda, internet üzerinden hizmet sunan işletmelerin hizmetlerindeki güvenlik ve gizlilik düzeyine, kullanıcıların güveninin oluşabilmesi amacıyla ne tür çevrimiçi güvenlik ve gizlilik mühürlerinin (Online Security And Privacy Seals - OSPS) uygulanabileceği incelenmektedir.
- *Elektronik Finans ve Elektronik Ödeme Hizmetlerinde Yetkilendirme Yöntemleri: Mevcut Uygulamalar ve Öneriler* başlıklı rapor, ENISA tarafından yapılmış olan bir anketin sonuçlarını içermektedir.
- İyi siber güvenlik uygulamalarının benimsenmesi, güvenli BİT çözümlerinin uygulanması ve geliştirilmesi gibi konularda kamu-özel işbirliği oluşturması konusunda çalışan NIS Platformu, Avrupa Siber güvenlik Stratejisinin bir parçasıdır. Kamu ve özel sektörün karşı karşıya kaldığı çok sayıda siber güvenlik sorununa cevap veren NIS platformu, 2014 yılı içerisinde risk yönetimi, bilgi paylaşımı ve olay raporlama gibi konularda talep eden kuruluşlara kılavuzluk yapacaktır.
- FI - WARE Proje Yönetimi ve Kampüs Parti 800.000 avro'dan fazla ödül dağıtılan bir dizi yarışma başlatmış ve Akıllı Şehirler ile Akıllı İş ve Endüstri alanlarında ödüller sahiplerini bulmuştur.
- Komisyon ve Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI) bulut bilişim için ihtiyaç duyulan standartların yol haritasını hazırlamışlardır.
- AB Komisyonu İlgili Pazarlar Tavsiye Kararına ilişkin ikinci gözden geçirme üzerinde çalışmaktadır.

1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER

ALMANYA

1. Tekel Komisyonu'nun Eleştirisi ve Önerileri

Rekabet politikası konusunda Alman hükümetine ve yasama organına danışmanlık hizmeti veren ve bağımsız bir uzmanlık komitesi olan Tekel Komisyonu, telekomünikasyon pazarlarındaki rekabet hakkında özel bir rapor yayınlamıştır.

Komisyon, genel ve seçilmiş sektörler için özel raporlar olmak üzere ekonomi konusunda iki yıllık raporlar hazırlamaktadır.

Tekel Komisyonunun yeni sektör raporu, yürürlükteki AB ve Alman düzenleyici çerçevesini desteklemektedir. Ancak, Avrupa Komisyonunun Telekom Tek Pazarına ilişkin olarak önerilen sanal erişim ürünü (Almanya'da altyapıya dayalı rekabeti oldukça tehlikeye sokacak) ile spektrum politikası ve dolaşım konusundaki önerilerine eleştiriler getirmektedir.

Tekel Komisyonu, şebeke tarafsızlığı ile ilgili olarak Avrupa Komisyonu'nun önerilerine sıcak bakmaktadır ancak piyasanın mevcut durumunda bu önerileri mevzuat haline getirmek için bir aciliyet görmemektedir.

Tekel Komisyonu, özellikle vektörleme teknolojisini (fiber hatlara ihtiyaç duymaksızın bakır hatlar üzerinde yüksek hızlara izin veren bir teknoloji) kullanmak için tüm işletmecilere izin veren yeni kurallar dahil olmak üzere genel olarak BNetzA'nın çalışmalarını desteklemektedir. Ancak, Komisyon kentsel alanlarda alternatif işletmeciler tarafından vektörleme dağıtımlarının kurulması konusunda cesareti azaltan kuralların sorunlu olduğunu düşünmektedir.

Tekel Komisyonu Alman hükümetine yapacağı tavsiyeler arasında devletin Almanya Telekom'daki (%31,9) ve Almanya Posta'daki (%21) kalan hisselerinin satılması ve

elde edilen gelirin genişbantın yaygınlaştırılması konusunda kullanılması konuları bulunmaktadır.

2. Pazar Tanımı ve EPG Belirlenmesi Konusunda Taslak Çalışma

BNetzA, pazar tanımı ve EPG (etkin piyasa gücü) belirlenmesi konusunda hazırlanan taslak çalışmayı 15 Şubat 2014 yılına kadar kamuoyu görüşüne açmıştır. Taslak çalışma, BNetzA Başkanlar Kurulunun yetki alanına giren pazar analizlerinin tüm adımlarını 25 sayfada açıklamaktadır. Konu başlıkları arasında pazar tanımı, üç kriter testi, piyasa gücü değerlendirme ve EPG işletmecilerinin belirlenmesi bulunmaktadır.

Çalışma herhangi bir sürpriz içermemektedir. Diğer AB üyesi devletlerde uygulananlara göre Alman pazar analizlerinin temel farkı, BNetzA'nın farklı bir karar verme komisyonu tarafından ayrı bir prosedür ile çözümleri dayatmasıdır.

Komisyon, genellikle iki prosedür arasında gecikmeleri eleştirmiştir ancak BNetzA bu uygulamayı değiştirmek niyetinde değildir. 24 Ocak 2014 tarihinde Komisyon, ilgili pazarlar ve ekli açıklayıcı not üzerinde bir taslak revize öneri yayınlamıştır.

3. Bakanlıkların Yetki Değişiklikleri

Telekomünikasyon pazarı, genişbant stratejisi ve telekomünikasyon hukuku konusundaki yetkiler, Federal Ekonomi ve Teknoloji Bakanlığından alınarak Alexander Dobrindt (CSU) idaresindeki Federal Ulaştırma ve Sayısal Altyapı Bakanlığına verilmiştir. Federal Ulaştırma ve Sayısal Altyapı Bakanlığı bundan sonra telekom düzenlemeleri ile ilgili olarak BNetzA'yı da denetleyecektir.

"Mobilitenin ve modernliğin bakanı" olarak isimlendirilen Dobrindt, hızlı bir şekilde Almanya'nın dünyanın en hızlı internetine sahip olabilmesini sağlamayı ve işletmecilerin ve servis sağlayıcıların temsilcileri ile birlikte Sayısal Almanya'yı oluşturmayı hedeflemektedir.

Tüketicinin korunması (bilgi toplumunda tüketici sorunları dahil) konuları, Tarım Bakanlığından alınarak Adalet ve Tüketici Koruma Bakanlığına verilmiştir.

Çeşitli gözlemciler bilgi toplumu politikasının birkaç bakanlık üzerine dağılımının sürdürülmesini eleştirmişlerdir. Bu nedenle, koalisyon Meclis'te özel bir internet komitesi kurmayı planlamaktadır.

5. BNetza Tarafından Birleşmelerin Spektruma Etkilerini Araştırma Çabası

BNetza, şirket birleşmelerinden kaynaklanan spektrum konularında karar vermekle yükümlüdür. Konuya ilişkin olarak BNetza tarafından yürütülen bir çalışmada farklı lisans sürelerinde (2016, 2020 ve 2025 yılına kadar) GSM'den diğer teknolojilere planlı taşınma için farklı spektrum bantlarının önemi ve paydaşların ne zaman LTE kullanmak amacıyla 3,5 GHz bandını bekledikleri araştırılmaktadır.

1. Süper Hızlı İnternet

Eve kadar fiber şebekesi kurulumları istikrarlı bir hızla sürmekte ve uygun hat sayısı 3 milyona ulaşmış olmakla birlikte, ARCEP söz konusu şebekelere ilişkin düzenleyici çerçeveyi tamamlayarak momentumu artırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda ARCEP paylaşımın az gerçekleştiği yerlerde eve kadar fiber şebekesi paylaşımını güçlendirmeye yönelik bir tavsiye yayımlamıştır.

22 Aralık 2009 tarih ve 2009-1106 sayılı karar ile çok yüksek yoğunluklu bölgeler altyapıya dayalı rekabetin mümkün olduğu yoğun nüfuslu belediyeler olarak tanımlanmış ve gerekli görüldüğünde bu bölgelerin tanımında ve listesinde değişiklik yapılabileceği karara bağlanmıştır.

Bu karara bağlı olarak, 10 Aralık 2013 tarih ve 2013-1475 sayılı kararı ile ARCEP 2009'dan bu yana işletmecilerin şebeke kurulum performansları ile teknik ve mali koşulları dikkate alarak çok yüksek yoğunluğa sahip belediyelerin listesinde değişiklik yapmıştır. Söz konusu karar 21 Ekim - 18 Kasım 2013 arasında kamuoyu görüşleri alındıktan sonra elektronik haberleşmeden sorumlu Bakan tarafından onaylanmış ve 26 Ocak 2014 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Anılan karar, 547 bin haneye karşılık gelen 43 belediyeyi çok yüksek yoğunluğa sahip olarak belirlenen bölgeler listesinden çıkarmıştır. Bu değişikliğin kaynak havuzunu güçlendirmek suretiyle ilgili bölgelerdeki şebeke kurulumunu kolaylaştıracağı ve aynı zamanda mesken müşterilerini ve kurumsal müşterilerin çok daha fazla hizmet arasından seçim yapabilmesi olanağını sunacağı ileri sürülmektedir. Alınan karar ayrıca Poitiers kentinin yüksek yoğunluğa sahip bölgelere eklenmesini gerektirmektedir.

Çok yüksek yoğunluğa sahip belediyelerin sayısı 148'den (6 milyon hane) 106'ya (5,5 milyon hane) gerilemiştir ve Fransa'daki hane sayısının %17'sinden daha az bir rakama karşılık gelmektedir.

Alınan karardan etkilenen yerel yönetimler ve işletmeciler eve kadar fiber şebekesi kurulumu açısından yerel bazda programlama ve izleme anlaşmaları imzalayabilmektedir.

15 Kasım – 13 Aralık arasında kamuoyu görüşlerini alan ARCEP çok yüksek yoğunluklu bölgelerdeki 12'den daha az mesken ya da ticari haneye sahip küçük binalar ve düşük yoğunluklu cepler dışındaki eve kadar fiber hatlarına erişim koşullarını belirleyen bir tavsiye yayımlamaktadır. Buna göre yeni tavsiye büyüklük veya yerine bakmaksızın tüm binalara erişim sağlanabilmesini ifade etmektedir.

Aşağıdaki çizelge konuya ilişkin düzenleyici çerçevede tanımlanan ve farklı bölgelerde kurulan eve kadar fiber mimarisini açıklamaktadır.

Çizelge 1: Fransa'da Fiber Mimarisi

Yüksek Yoğunluklu Bölgeler		Düşük Yoğunluklu Bölgeler
Düşük Yoğunluklu Cepler Dışında	Düşük Yoğunluklu Cepler Dahilinde	
En az 12 mesken veya ticari haneye sahip ya da bir kanalizasyon şebekesi ile erişilebilir olan binalar: Bina girişinde çoklu fiber toplanma noktası. 3,2 milyon bina	Bina büyüklüğüne bakılmaksızın 300 adet fiber hattın toplanma noktası 800 bin bina	Bina büyüklüğüne bakılmaksızın 1000 adet fiber hattın toplanma noktası (şebekenin omurga kısmının paylaşılması halinde 300 adet fiber hattın toplanma noktası) 27,7 milyon bina

<p>Diğer binalar için (12'den az birime sahip ya da ziyaret edilebilir bir kanalizasyon şebekesi ile erişilebilir olmayan):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genel kural: 100 adet fiber hattın toplanma noktası (saha dolabı) - özel erişim (izole binalar): çoklu toplanma noktası (menhol, sonlanma) <p>1,5 milyon bina</p>		
---	--	--

Kaynak: ARCEP

Önde gelen işletmeciler çok yüksek yoğunluklu bölgelerdeki şebeke kurulumlarını hızlandırmak ve bu bölgeleri tümüyle kapsamak istediklerini ARCEP'e ifade etmişlerdir. Sonuç olarak ARCEP, 12'den az birime sahip binalar ile düşük yoğunluklu cepler dışındaki binalarda 100 adet fiber hattı için bir toplanma noktası kurulmasını tavsiye etmektedir.

Ayrıca, kurulumların optimize edilmesi ve ulusal ölçekte bir kapsama sağlanması için ARCEP ilgili yerel yönetimler de dâhil paydaşların görüş alışverişinde bulunduğu bir sistem kurulmasını tavsiye etmektedir. Böyle bir görüş alışveriş sürecinin aynı yerlere gereksiz saha dolabı kurulması gibi bazı sorunların önüne geçmek açısından faydalı olacağı ifade edilmektedir.

2. Mobil Şebeke Paylaşımı

SFR ve Bouygues Telecom, Fransa'nın belirli bir bölümünü kapsamak üzere ortak bir hücreli şebeke kurma konusunda aralarında anlaşma imzaladıklarını duyurmuşlardır.

ARCEP, 2011 yılında gerçekleştirilen 4G yetkilendirmesinin belirli koşullarda mobil şebeke paylaşımını teşvik ettiğini belirterek, söz konusu anlaşmayı memnuniyetle karşıladıklarını ifade etmiştir.

Pazardaki rekabetin giderek artan bir şekilde sertleştiği ve özellikle 4G şebekelerinin kurulumunda olduğu gibi işletmecilerin harcamalarının yüksek olduğu zamanlarda kaynakları bir havuzda toplamaya yönelik anlaşmalar işletmecilerin maliyetlerinin

azaltılmasını ve artan kapsama ve hizmet kalitesi de dahil olmak üzere kullanıcılara sağlayacakları faydanın artmasını sağlayabilmektedir.

Somut açıdan değerlendirmek gerekirse anlaşmanın belirli koşulları karşılayıp karşılamadığının incelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. İlk olarak satış ve strateji açısından iki işletmecinin birbirinden bağımsız olmaya devam etmesi gerekmektedir. İkinci olarak anlaşma diğer rakipleri pazarın dışına atacak hususları içermemelidir. Son olarak anlaşma son kullanıcılara daha iyi bir hizmet kalitesi ve kapsama sağlamalıdır. Bu iyileşmeler zaman içinde doğrulanabilir ve ölçülebilir olmak zorundadır.

Gelecek günlerde ARCEP, anlaşma ile yukarıdaki koşulların karşılanıp karşılanmadığını incelemek üzere Rekabet Kurumu ile sıkı bir çalışma başlatacaktır.

1. Evrensel Hizmet İçin Hizmet Kalitesi Hedefleri

İtalya düzenleyici kurumu Agcom, İtalya Telekom tarafından sunulan evrensel hizmet ilişkin 2014 yılı hizmet kalitesi hedeflerini belirlemiştir. Aşağıdaki çizelgede verilen hizmet kalitesi hedeflerine bakıldığında, faturalamaya ilişkin hizmet kalitesi hedefleri 2013 yılı ile aynı olsa da diğer hedefler genellikle daha sertleştirilmiştir.

Çizelge 2: 2014 Yılı Hizmet Kalitesi Hedefleri

Hizmet Kalitesi Göstergesi	Hedef*
Sabit hat tesis süresi	%95 10 takvim günü içinde %99 21 (22) takvim günü içinde %97,2 (%97) sözleşmedeki tarihe göre
Hat başına arıza oranı	%9,6
Arıza giderme süresi	%80 45 saat içinde %95 96 saat içinde %92,3 (%92,2) sözleşmedeki maksimum süre içinde
Çalışır durumdaki kamu ankesörlü telefon oranı	%96,4 (%96,3)
Fatura itirazları	%1,2
Faturalama hatası	%0,3

Hizmet Kalitesi Göstergesi	Hedef*
Müşteri hizmetlerinin cevap verme süresi <ul style="list-style-type: none"> Bir canlı (insan) operatör ile konuşmak için menüde gezinme süresi Canlı operatör seçildiğinde ortalama cevap verme süresi Gelen çağrılarının 20 saniye içinde cevaplanma oranı	<ul style="list-style-type: none"> 50 (55) saniye 70 saniye %47 (%50)

* Parantez içindeki rakamlar 2013 hedefleridir.

2. Genişbant İncelemesi

İtalya düzenleyici kurumu Agcom ve rekabet kurumu AGCM temel ve yüksek hızlı genişbant pazarında (sabit ve mobil) rekabet koşullarına ilişkin bir inceleme başlatmıştır.

Altı ay içerisinde sonuçlanacak bu incelemede;

- Teknoloji ve pazardaki gelişmeler ışığında düzenleyici stratejileri,
- Elektronik haberleşme şebeke ve hizmetlerinin sunumunda en kritik rekabet konuları,
- AB hanelerinin en az 30 Mbps ve %50'sinin 100 Mbps üzeri genişbant hizmeti almasını kapsayan 2020 sayısal gündemindeki hızlı ve yüksek hızlı genişbant hedefleri için altyapı yenileme ve yatırım düzeyi konularında düzenleyici kurumun bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Agcom, İtalya'da şuan hanelerin sadece %14'ünün 30 Mbps üzeri genişbant hizmet alabildiğini belirtmektedir.

3. Perakende Genişbant Veritabanı

Son kullanıcıların belirli bir coğrafi alanda kullanabilecekleri sabit ve mobil genişbant hizmetleri hakkında bilgi alabilecekleri perakende genişbant veritabanı 2014 yılı Nisan ayı sonuna kadar hizmete girecektir.

Veritabanındaki aramalar en az aşağıdaki hususları içerecektir:

- Hizmet sağlayıcının adı,
- Erişim teknolojisi (xDSL, FTTx, sabit kablosuz, GPRS/EDGE, UMTS, HSTP, LTE, mobil kablosuz),
- Sağlanan hizmetin hızı.

Bütün genişbant erişim sağlayıcılar, kapsama alanına ilişkin verileri sisteme girmek ve kendi sistemleri ile birlikte çalışabilirliğini sağlamakla yükümlüdürler. Agcom, söz konusu yükümlülükleri yerine getirmeyen operatörlere ceza uygulayabilecektir. Veritabanının maliyeti IP trafiğini oluşturan aktif erişim hattı/SIM kartı sayısına göre belirlenecek oranda operatörler tarafından karşılanacaktır. 3000'den az erişim hattı/SIM kartına sahip operatörler bu maliyete ilişkin ücretten muaf olacaktır.

4. M2M

Agcom, makineler arası iletişim (Machine to Machine, M2M) hizmetlerini değerlendirmek amacıyla bir çalışma başlatmıştır.

Bu çalışmada;

- Tahmini büyüme ve M2M hizmetlerinin farklı kullanım türleri,
- Piyasa oyuncularının işbirliğini (örneğin birlikte çalışabilirlik) ve M2M hizmetlerin gelişimini etkileyen faktörler,
- Potansiyel düzenleyici engeller, özellikle dolaşım ve numaralandırma,
- M2M hizmetlerine ilişkin ulusal ve Avrupa kurumları arasında işbirliği alanları

hususundaki konular ele alınacak ve söz konusu çalışma, dört ay içerisinde tamamlanacaktır.

Diğer taraftan hem BEREC hem de Avrupa Komisyonu M2M teknolojisine ilişkin özel bir düzenlemeye şu an için ihtiyaç olmadığını düşünmektedir.

İSVEÇ

1. TeliaSonera'nın Satışları ve EBITDA'sı Düşüşte

İsveçli telekom grubu TeliaSonera 2013'teki gelirlerinin %3 azalarak 101.700 milyar SEK'e yani 15.785 milyar ABD dolarına gerilediğini, net satışlarının ise birleşmeler ve devralmalar da göz önünde bulundurulduğunda %0,2 oranında düştüğünü açıklamıştır. TeliaSonera Avrupa mobil hizmetler bölümünün verilerine göre 2012 yılı

sonunda 20.537.000 olan abone sayısının 2013 yılı sonunda 20.497.000 milyona düştüğünü belirtmiştir. Genişbant bölümünde, TeliaSoneria Norveç'te 184.000 abonesi olan NextGenTel'in elden çıkarılması nedeniyle genişbant erişim sayısının 31 Aralık 2013 itibariyle net 58.000 düşüşle 2.474.000'a gerilediğini açıklamıştır. Bütünleşik TV abonelikleri ise 97.000 artış ile 1,43 milyona ulaşmıştır. Sabit telefon aboneliği ise 2012 sonundan itibaren 368.000 düşerek 3.149.000'e gerilemiştir. Buna karşılık VoIP abonelikleri 94.000 artarak 769.000'e yükselmiştir. Yıllık genişbant gelirleri %6,2 azalarak 33.510.000 SEK'e gerilemiştir. Genişbant EBITDA %11,1 düşüş ile 978 milyara ve 2012 yılında %30,8 olan Avrupa mobil hizmetleri biriminin EBITDA marjı 2013 yılında %29,2'ye gerilemiştir. 2014'te EBITDA marjının 2013 yılındaki oranlarda olacağı tahmininde bulunmaktadır.

2. EuroFiber ile 4G Fiber Anlaşması

İsveçli işletmeci Tele2 yıllık gelirinin bir önceki yılda 30,74 milyar SEK'ten %2,9 düşüşle 29,87 milyar SEK'e (4,58 milyar ABD doları) gerilediğini açıklamıştır. Bu durum düşük mobil arabağlantı ücretlerine ve sabit genişbant ile sabit telefon hizmetlerindeki azalmaya bağlanmıştır. İşletim geliri (EBIT) %3,7 artarak 2,63 milyar SEK'e ulaşmasına rağmen konsolide yıllık EBITDA da %4 oranında düşerek 5,99 milyar SEK'e gerilemiştir. Tele2'nin toplam mobil müşteri sayısı 12,98 milyondan 12.66 milyona gerilemiştir.

Tele2, toptan şebeke sağlayıcı EuroFiber ile 4G altyapısının 3.500 baz istasyonunu kapsayacak şekilde Hollanda'daki mobil yerleşkelerinin büyük bölümünü fibere bağlama konusunda anlaşmıştır. Yüksek hızlı fiber altyapısı mobil veri trafiğinin büyük oranını taşıyacağı için büyük önem arz etmektedir. Tele2'nin kendi fiber altyapısını tamamlayacak olan bu anlaşma, Hollanda'da yüksek kalitede 4G şebekesi kurmak için akıllı bir yol aradıklarını belirten Tele2 CEO'su Ernst Jan van Rooijen, EuroFiber ile olan işbirliğinin bu stratejinin bir parçası olduğunu ve EuroFiber'in ülke çapındaki kapsamalarından faydalanabilecekleri için memnun olduklarını belirtmiştir.

İNGİLTERE

1. YAPA ve THK Ücretlerinde Değişiklik

Sky ve Talk Talk'un Ofcom'un 2012 yılı Mart ayında aldığı kararı temyize götürmeleri sonucunda mevcut YAPA ve THK ücretlerinde revizyona gidilmiştir. Rekabet Kurulu, Rekabet Komisyonunun kararına dayalı olarak Ofcom'un Mart 2012'de aldığı karar ile belirlemiş olduğu ücretleri Nisan 2014'ten itibaren değiştirmesi yönünde hüküm bildirmiştir.

Çizelge 3: İngiltere'de Mahkeme Kararı ile Meydana Gelen Ücret Değişiklikleri

	Mayıs 2013 – Nisan 2014 dönemindeki yıllık ücret(önceki ücret)	Aralık 2013 – Nisan 2014 dönemindeki yıllık ücret (uygulanacak olan ücret)
YAPA	£84.26 (€100.27)	£83.92 (€99.86)
Paylaşımlı Erişim	£9.75 (€11.60)	£9.89 (€11.77)
THK	£93.27 (€110.99)	£93.32 (€111.05)

Komisyon, Ofcom'un yeni hatlarda eski hatlara oranla arıza oranının daha yüksek olabileceğini göz önünde bulundurarak yeni hatların tam paylaşımlı erişimindeki hata oranının hesaplamasında yanlışlık yapıldığına kanaat getirmiştir. Arıza onarım maliyetlerinin orantılı olarak yeniden dağıtılması sonucunda YAPA ve THK ücretlerinde değişiklikler meydana gelmiştir.

2. 3G Mobil Kapsama Yükümlülükleri

Ofcom mobil şebeke işletmecilerinin 3G kapsama yükümlülüklerini yerine getirdiğini açıklamıştır. Kasım 2013'te EE, Three ve O2'nin hanelerin %90'ını kapsayarak yükümlülüklerini yerine getirdiğini ancak Vodafone'un hanelerin %88,66'sını kapsayarak yükümlülüğünü karşılayamadığının açıklanması üzerine Vodafone 2013 yılı sonuna kadar kapsama yükümlülüğünü yerine getirmek üzere izleyeceği yol haritasını (129 mobil transmisyon sahasının yenilenmesi) Ofcom'a sunmuştur.

Ofcom tarafından yapılan incelemeler neticesinde Vodafone'un da hanelerin %90'ını kapsama yükümlülüğünü yerine getirdiği sonucuna varılmıştır.

Mobil kapsama alanının iyileştirilmesi ve hedeflere uyulması Ofcom tarafından öncelik taşıyan konulardan biri olarak görülmektedir. Ofcom ayrıca mobil çekim gücü ve kapsama alanı ile ilgili araştırmalarını sürdürmekte olup, bahar aylarında 3G ve 4G mobil genişbant performanslarına ilişkin bir rapor yayınlamayı planlamaktadır.

O2'ye verilen 4G lisansı kapsamında işletmeciye 2017 yılı sonuna kadar hanehalkı nüfusunun %98'ini kapsama yükümlülüğü getirilmiştir.

3. İletişim Sektöründe Kalitenin ve Değerin Artırılması

Ofcom tüketicilerin iletişim sağlayıcılarından ödedikleri paraya değecek kaliteli hizmet almalarını garanti altına almak üzere çalışmalarını planlı bir şekilde sürdürmektedir. Bu çalışmalar kapsamında Ofcom Tüketici Deneyimleri Raporunu yayınlamıştır. Bunun yanı sıra Ofcom, ayrıca zamana dayalı fiyat kalite analizleri yaparak Maliyet ve Değer Raporunu da kamuoyunun bilgisine sunmuştur. Söz konusu çalışmalar neticesinde, İngiltere'de son 10 yıl içerisinde tüketicilerin iletişim hizmetlerinin çoğunda indirimli fiyatlardan yararlandığı ve uluslararası karşılaştırmalarda ön sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Ofcom'un konu ile ilgili çalışmaları temel olarak iletişim hizmetlerinin kalitesinin artırılmasının yanı sıra tüketicilere doğru karar vermelerinde gerekli bilgileri sağlamayı amaçlamaktadır. Bunlar arasında;

- Hat kurulumu ve onarımı,
- Sabit telefon ve genişbant hizmet sağlayıcılarının kolay bir şekilde değiştirilmesi,
- İletişim hizmetlerinin makul ücretler karşılığında sunulması,
- Tüketicilerin mobil işletmecilerin performanslarını karşılaştırabilmeleri,
- Tüketicilerin maddi olarak zarara uğramasının engellenmesi,
- Posta hizmetlerinin izlenmesi,

- En iyi ve en kötü hizmet sunan hizmet sağlayıcıları hakkında bilgilerin yayınlanması ve tüketici şikayetlerinin etkin bir biçimde ele alınmasının sağlanması,
- Tüketicilere bilinçli karar verebilmelerini teminen gerekli bilgi ve desteğin sağlanması

konuları yer almaktadır.

Konu ile ilgili Ofcom tarafından yayınlanan bir diğer rapor ise İngiltere’de İletişim Hizmetlerinin Maliyeti ve Değeri konulu çalışmadır. Raporda; son 10 yılda yoğun rekabet sayesinde Ofcom tarafından düzenlenen posta ve ödemeli TV hariç sektörlerde yaşanan fiyat düşüşleri incelenmektedir. Çalışmanın temel bulguları aşağıda özetlenmektedir:

Mobil telefon

- 2003 ve 2012 yılları arasında mobil abonelerin aylık harcamaları %23 oranında azalmıştır (24,99 sterlinden 19,13 sterline).
- Aynı dönemde mobil ses trafiği yılda 54 milyar dakikadan 125 milyar dakikaya yükselmiş; SMS miktarı 24 milyardan 172 milyara çıkmış ve yetişkinlerin %92’si mobil telefon kullanmaya başlamıştır. Bununla birlikte 2011 ve 2012 yılları arasında mobil data kullanımını da iki katına çıkarmıştır.

Sabit genişbant

- Hanelerde sabit genişbant bağlantı ücreti 2004 ve 2008 yılları arasında %48 ucuzlamıştır. 2004 yılında 31,79 sterlin olan bu rakam 2012 yılında 16,38 sterline düşmüştür.
- Genişbant kullanımı 2003 yılında %6 iken 2013 yılında %72’ye yükselmiş; erişilebilirlik ve hız anlamında olumlu gelişmeler yaşanmıştır.
- Kasım 2008’de 3,6 Mbit/s olan hane sabit genişbant hız oranı, Mayıs 2013’te 14,7 Mbit/s’ye yükselmiştir.

Sabit telefon

- 2003 ve 2012 yılları arasında sabit telefon abonelerinin aylık harcamaları 29,71 sterlinden 21,47 sterline düşmüştür. Aynı süre zarfında sabit telefon trafik hacminde de ciddi düşüş yaşanmış; 2003 yılında 88 milyar dakikadan 2012 yılında 60 milyar dakikaya gerilmiştir.
- İngiltere’de abonelerin büyük bir çoğunluğu sabit telefon hizmetini birçok hizmetin bir arada sunulduğu hizmet paketleri kapsamında satın almasına rağmen; yapılan araştırmalar sonucunda sadece sabit hat hizmeti sunulan bazı abonelik ücretlerinde artışlar olduğu tespit edilmiş ancak onların da makul seviyelerde olduğuna kanaat getirilmiştir.

Ödemeli TV

- 2003 ve 2012 yılları arasında hanelerin ödemeli TV için ödedikleri aylık ücret hemen hemen aynı seviyelerde kalmıştır (2003 yılında 40,60 sterlin, 2012 yılında ise 40,37 sterlin).
- Aynı süre içerisinde ödemeli TV alanında önemli gelişmeler yaşanmış; yeni yüksek çözünürlüklü yayınlar, üç boyutlu TV ve çevrimiçi TV hizmetleri sunulmaya başlanmıştır.

İletişim hizmetlerinin güvenilirliği

Tüketiciler için ciddi önem taşıyan iletişim hizmetlerinin güvenilirliği konusu, Ofcom için de öncelikli alanlar arasında yer almaktadır.

Hizmet güvenilirliği ile ilgili müşteri memnuniyeti seviyeleri karasal telefon için %94, sayısal TV için %93 seviyelerinde olup son 12 yıl içerisinde pek fazla değişmemiştir. Diğer taraftan genişbant için hizmet güvenilirliği ile ilgili müşteri memnuniyeti seviyesi 2012 yılında %88 iken, 2013 yılında %83’e gerilemiştir. Mobil telefon için oran 2012 yılından bu yana değişmeyerek %82 seviyesinde kalmıştır.

Memnuniyetsizliğin en fazla olduğu bölgeler kırsal kesimde yaşayan tüketicilerdir. Kırsal kesimde yaşayan tüketicilerin %17’si, genişbant hizmetlerinin güvenilirliği ile

ilgili memnuniyetsizliğini dile getirmiş; %19'u ise mobil hizmetlerinin güvenilirliğinden memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir.

İstenmeyen çağrılar

İstenmeyen çağrılar ile ilgili Ofcom'a iletilen şikayetler Nisan 2013'te 3.900'e ulaşarak en yüksek seviyeye yükselmiş ardından Ekim 2013'te %27'lik bir düşüşle şikayet sayısı 2.857'ye düşmüştür.

Ofcom istenmeyen çağrılar düzenleme konusunda hükümet, uluslararası düzenleyiciler, tüketici grupları ile yakın işbirliği içinde çalışmalarını sürdürmektedir.

İSPANYA

1. Haksız Arıza Rapor Cezaları

İspanya Ulusal Piyasalar ve Rekabet Komisyonu (the National Markets and Competition Commission-NMCC), operatörler arası bir anlaşmazlık çözüm kararında, YAPA, toptan genişbant erişim ve THK hizmetlerinde alternatif işletmeciler tarafından istenilen haksız arıza onarım talepleri için her işlem başına 26,12 avro ceza belirlemiştir. Bunlar Telefónica'ya dayandırılmayan şebeke arızalarını kapsamaktadır.

Telefónica'nın maliyet hesabına göre yeni ceza, önceki cezalarla karşılaştırıldığında önemli bir azalma göstermektedir (YAPA için -%28,1, WBA ve WLR için -%75,4).

Haksız arıza onarım talepleri için cezalar Telefónica'nın referans tekliflerine istisnai olaylar olarak dahil edilmiştir.

2. 2010 Yılı Evrensel Hizmet Yükümlülüğü Net Maliyet Paylaşımı

NMCC 2010 yılında Telefónica tarafından tahakkuk ettirilen evrensel hizmet yükümlülüğü (EHY) net maliyetinin, gelirleri toplam pazarın %82'sinden fazlasına

tekabül eden Telefónica, Telefónica Moviles, Vodafone ve Orange tarafından paylaşılmasına karar verilmiştir.

NMCC önceden, 2010 yılı Evrensel Hizmet Yükümlülüğü (EHY) net maliyetini 43,57 milyon avro (yuvarlama hataları ile) olarak belirlemiş ve bu durumun Telefónica üzerinde adil olmayan bir yük oluşturduğunu ilan etmişti.

Katkılar, katkıda bulunan işletmecilerin gelirleri ile orantılı olarak brüt gelirlerinden arabağlantı ödemeleri ve evrensel hizmet yükümlülüğü bileşenleri ile ilgili “diğer toptan ödemeler” düşülerek hesaplanmakta ve aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Şekil 1).

Şekil 1: 2010 EYH Net Maliyet Paylaşımı

HOLLANDA

1. T-Mobile'nin 4G Ağı

Hollanda'da mobil şebeke işletmecisi T-Mobile, ülkedeki 4G (LTE-Long Term Evolution) şebekesinin kapsamını genişletmeye devam etmektedir. Telecompaper haberinde; işletmecinin geçen ay başlattığı son genişleme çalışmaları kapsamında hizmete verilen yeni şebekeye, başta Lahey bölgesi ile Delft ve Zoetermeer

şehirlerinde olmak üzere 270 bin civarında yeni müşterinin abone olduğu, yaklaşık 450 bin 4G cihazının satıldığı bildirilmektedir.

Telecompaper haberine göre; 18 Kasım 2013 tarihinde ülke genelinde Amsterdam, Rotterdam, Utrecht ve Lahey olarak dört büyük şehirde 4G hizmeti başlattığında 100 bin civarında aboneye sahip olan taşıyıcı operatör T-Mobile, 2014 yılı sonuna kadar toplam müşterisinin %80'ine LTE hizmeti vermeyi ve ülkenin batısında yoğun yerleşim bölgesi olan Ramstad'a LTE şebekesi kurmayı amaçlamaktadır.

2. KPN Mobile ve Vodafone Arasındaki Şebeke Paylaşım Anlaşması Bozuldu

Hollanda'da mobil işletmeciler KPN Mobile ile Vodafone arasında ülke genelinde yürütülmekte olan şebeke paylaşım programının bozulduğu Telecompaper haberinde bildirilmektedir. Habere göre; iki operatör arasında Eylül 2012 tarihinde imzalanmış olan şebeke paylaşım anlaşması çerçevesinde yürütülen pilot anten paylaşım çalışmalarının da kesilmiş olduğu ve gelecekteki yeni şebeke yatırımlarının maliyetini düşürmeyi hedeflemiş olan tarafların hiçbir sebep belirtmeden Hollanda Tüketiciler ve Piyasalar Düzenleyici Kurumu'na (ACM) bilgi verdikleri ifade edilmektedir.

3. Kamu WiFi Noktalarında Kısıtlama Yetkisine Onay

Hollanda'da ulusal demiryolu işletmecisi NS'nin WiFi ağında bazı bilgi hizmetlerine erişimi kısıtlama yapabilmesi için mobil şebeke işletmecisi T-Mobile'nin Tüketiciler ve Piyasalar Düzenleyici Kurumu ACM tarafından yetkilendirildiği ifade edilmektedir. Buna göre, T-Mobile tarafından ücretsiz WiFi hizmeti verilen Hollanda NS trenlerinde artık seyahat ederken Youtube'dan video izlemek veya Spotify'dan müzik dinlemek mümkün olmayacaktır. Ülkede normalde hizmetleri veya ağları engellemeye izin vermeyen şebeke tarafsızlığı kanunu uygulanmakla birlikte, paylaşılan ağlarda bütün kullanıcıların makul erişimi çerçevesinde ACM tarafından gerekli görüldüğünde "trafik sıklığını" önlemek için bir istisna uygulanabildiği belirtilmektedir.

KORE

1. 5G Yatırım Planı

Güney Kore Bilim, Bilişim ve Gelecek Planlama Bakanlığı, 2017 yılına kadar 5G hizmetlerinin deneme ve geliştirilmesine yaklaşık 1,5 milyar ABD doları yatırım yapmayı planladığını açıklamıştır. Söz konusu 5G hizmetinin ticari olarak verilmesine ise 2020 yılında başlanması amaçlanmaktadır. Kullanıcıların 4G teknolojisi ile 40 saniyede indirilebildikleri 800 MB'lık bir dosyayı 5G teknolojisinin gelmesi ile sadece bir saniyede indirilebilmeleri mümkün olabilecektir.

İRLANDA

1. Genişbant Yatırımları

İrlanda'da, Türkiye Elektrik Kurumunun muadili ESB (Electric Supply Board), şehir merkezleri dışındaki 500.000'den fazla ev ve işyerine yeni nesil erişim şebekeleri kapsamında fiber optik üzerinden yüksek hızlı genişbant altyapısı kurmak ve işletilebilmek için izin almıştır. Kısmen kamuya ait ESB'nin, 400 milyon avro tutarındaki söz konusu yatırımın geri dönüşü için yoğun çaba harcayacağı tahmin edilmektedir.

ABD

1. Düzenleyici Çerçevelerin 21. Yüzyıl Şebekeleri ve Piyasalarına Uyarlanması

ABD düzenleyici kurumu FCC'nin görevlerinden biri de elektronik haberleşme piyasasına 21. yüzyılın erişim teknolojilerinin entegre edilmesi sürecini yönetmektir. FCC'nin bu süreçteki en önemli rolü yeni nesil şebekeleri tasarlayan ve hayata geçiren yenilikçi şirketler kadar atik davranarak tüm paydaşlar için oluşan fırsatları

mümkün olduğunca arttırmaya çalışmaktadır. FCC'nin, görevini yerine getirirken karşılaştığı en büyük zorluk iş yapış modelini yeni süreçlere hızlıca adapte etmeye çalışmak ve belirlenen politikaların ince ayarlarını ilgili piyasayla mümkün olduğunca uyumlu şekilde gerçekleştirmektir. Bu zor hedefe yönelik mevcut gelişmelere paralel olan en önemli konu tüm şebekelere yönelik IP dönüşümünü etkin ve verimli bir şekilde tamamlamaktır çünkü elektronik haberleşme şebekelerinde verim arttıkça fırsatlar ve yenilikçilik de artmaktadır.

Bu dönüşümü en iyi şekilde tamamlamanın yolu şebeke yatırımlarını ve yenilikçiliği desteklerken, tüketicilerin ve piyasadaki işletmecilerin taviz vermek istemediği kamu güvenliği, arabağlantı, rekabetçilik, tüketicilerin korunması ve evrensel hizmet gibi konulara hassasiyet göstermekten geçmektedir. FCC 30 Ocak'tan başlayarak IP şebekelerin kullanılmasına yönelik çeşitli testler gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu testlerin en önemli amacı kullanıcılar, tüketiciler, işletmeciler ekseninde tüm Amerika'yı ve toplumdaki tüm kesimleri kapsayan paydaşların IP şebekelerin etkinliğini ve potansiyellerini görme imkânı yaratmasıdır.

21. yüzyılın şebekeleri sadece bakır ve fiber gibi kablolu şebekelerden değil, spektrum ihtiyacı sürekli artan kablosuz şebekelerden de oluşmaktadır. Her geçen gün daha çok Amerikalının akıllı telefon ya da tablet kullanmaya başlaması, bu kullanıcıların internette daha fazla zaman geçirmesi ve beğendikleri çevrimiçi uygulamaları daha fazla kullanması, spektrum ihtiyacını çok ciddi bir şekilde arttırmakta olup, FCC Amerikan Kongresi tarafından iki yıl önce verilen yetkiye dayanarak bir seferlik spektrum ihalesi yapmaya hazırlanmaktadır. Bu ihalede TV yayınlarından kalan boş frekanslar genişbant için tekrardan dağıtılacak olup, FCC'nin Teşvikli İhale Görev Gücü Ocak ayında yapılan ve tüm paydaşların davet edildiği bir toplantıda ihale sürecinin detaylarını netleştirmek yolunda önemli kararlar almıştır. Söz konusu detaylar ilerleyen günlerde ilgili tüm tarafların katılımıyla yapılacak başka toplantılarda daha da netleşecektir.

2. ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER

BEREC

Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyicileri Grubu (BEREC) 2010 yılının Ocak ayında aktivitelerine baŐlamıŐ ve 2011 yılı içerisinde Avrupa Düzenleyiciler Grubu'nun yerini alarak tamamen fonksiyonel hale gelmiştir. BEREC'in başlıca görevleri;

- Düzenleyici Kurumlar arasında ortak yaklaŐımları belirlemek, en iyi uygulamaları  ne çıkarmak ve AB düzenleyici çerçevesinin uygulanmasına yönelik rehberler oluşturmak,
- Talep eden düzenleyici kurumlara yardımcı olmak,
- Spesifik düzenleyici konulara ilişkin Komisyon'un taslak kararları, tavsiyeleri ve rehberlerine görüş oluşturmak

olarak sıralanabilir.

1. BNetzA ile ilgili ikinci aŐama soruŐturma konusunda görüş oluŐturdu

AB Komisyonu, mobil Őebekeler üzerinden toptan  ağrı sonlandırma pazarında (Pazar 7) faaliyet gösteren Spigate Wireless'e getirilmesi önerilen, maliyet esaslılığı yükümlülüğünün tüketicilerin etkin, maliyet esaslı sonlandırma oranlarından azami faydalanmasını sağlamayacağı konusundaki ciddi Ő phelerini Almanya düzenleyici otoritesi BNetzA'ya 28 Kasım 2013 tarihinde bir mektupla iletmiŐtir.

BEREC, BNetzA ile ilgili ikinci aŐama soruŐturma kapsamında 15 Ocak 2014 tarihi itibariyle görüŐünü oluŐturmuŐ ve AB Komisyonunun ifade ettiği ciddi Őüphelerin haklı olduğu kanaatine vardığını duyurmuŐtur.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kalkınma ve yardımlaşma amacıyla kurulmuş bir ekonomik işbirliği örgütüdür. Halihazırda ülkemizin de üyesi olduğu OECD'nin 34 üyesinin büyük çoğunluğu gelişmiş ve serbest piyasa kapitalizmini benimsemiştir. Esas olarak OECD üye ülkelerden topladığı verileri analiz ederek üyelerinin ekonomik durumunu izlemekte ve ekonomik alanda politika önerilerinde bulunmaktadır. Bu çerçevede, düzenleyici reform, bilim ve teknoloji, internet, rekabet gibi konular OECD'nin ilgilendiği alanlar arasında yer almaktadır.

1. Genişbant İstatistikleri

OECD Ocak ayında genişbant istatistiklerini güncellemiştir.¹ OECD'ye üye 34 ülkede mobil genişbant internet abone sayısı akıllı telefonlara ve tablet bilgisayarlara olan güçlü talebin etkisiyle bir önceki yıla göre %16,63 artarak 851 milyona ulaşmıştır. Bu kapsamda, OECD verilerine göre 2013 yılı Haziran ayı itibarıyla mobil genişbant penetrasyon oranı %68,4'e ulaşmış ve böylece OECD'ye üye ülkelerdeki her üç kişiden ikisi mobil genişbant aboneliğine sahip hale gelmiştir. OECD bölgesinde sabit genişbant internet abone sayısı ise 2013 yılı Haziran ayı itibarıyla 332 milyona erişmiştir. Söz konusu miktar %26,7'lik bir penetrasyon oranına karşılık gelmektedir.

2. Çevrimiçi Televizyonlar

OECD Sayısal Ekonomi Makaleleri altında Ocak ayında *Çevrimiçi Televizyonlar: Yakınsama ve Yeni İş Modelleri* başlıklı bir rapor yayımlanmıştır.² Rapora göre çevrimiçi televizyon işitsel-görsel içeriği gösterirken internet ile etkileşime girebilen cihaz olarak tanımlanmaktadır. Çevrimiçi televizyon son kullanıcılara yeni hizmetler sunulabilmesini sağlayabilecek olması nedeniyle önemli bir gelişme olarak nitelenmektedir. Bu yeni hizmetler içerik dağıtım ekosisteminde önemli değişiklikleri

¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.oecd.org/sti/broadband/broadband-statistics-update.htm> linkinden ulaşılabilir.

² Anılan rapora http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/connected-televitions_5jzb36wjqkvg-en linkinden ulaşılabilir.

beraberinde getirebilir. Ayrıca, reklamları izlemeden pas geçebilme, içeriği mekândan bağımsız olarak izleyebilme vb. özelliklerin içerik ve yayıncılık dünyasındaki diğer aktörleri de etkileyeceği tahmin edilmektedir.

Rapora göre çevrimiçi televizyonlarla birlikte yeni hizmetler sunulması gündeme gelmekle birlikte fikri mülkiyet hakları penceresinden bakıldığında henüz açıklığa kavuşmamış konular bulunmaktadır. Örneğin bir son kullanıcı çevrimiçi televizyondan eriştiği içerikle neler yapabilir veya erişilen içerik ile ilgili olarak üçüncü taraflar neler yapabilir gibi sorular ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, raporun amacının bu fikri mülkiyet sorunlarını çözmek değil sadece mevcut sorunlara ilişkin bilgi vermek olduğu ifade edilmektedir.

Mevcut yayıncılık şebekelerinin hepsi çevrimiçi televizyon yayıncılığını desteklememektedir. Örneğin, sayısal karasal yayıncılık ile uydu yayıncılığında etkileşimi mümkün kılacak bir geri bildirim kanalı mevcut değildir. Bununla birlikte, genişbant internet erişimi ile birlikte bu yayıncılık şebekeleri de çevrimiçi televizyon kavramını destekleyebilir. Ancak, bu noktada genişbant internet erişiminin de yüksek kalitede yayıncılığı destekleyebilmesi gerekmektedir. Diğer bir deyişle, düşük kapasitede hizmet sunmaya müsait yerel erişim şebekesi sınırlayıcı bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Raporda ayrıca çevrimiçi televizyon nedeniyle genişbant internet şebekelerinin aşırı veri nedeniyle darboğaza gireceği yönündeki endişelere de ihtiyatlı yaklaşmak gerektiği savunulmaktadır. Veri trafiğindeki büyümenin güçlü olduğu kabul edilmekle birlikte yatırımların sürdürülmesi durumunda trafikteki artışın yönetilebilir olarak kalacağı vurgulanmaktadır. Ayrıca, genişbant internet şebekelerinde trafik artışından kaynaklanabilecek darboğazları aşmak için farklı teknolojiler ve iş modelleri geliştirilmiş olduğundan da bahsedilmektedir. Bu kapsamda, içerik sağlayıcılar arasında fiyat farklılaştırmaya izin verilmesi ve belli kalite seviyelerinde hizmet sunulması gibi uygulamalar örnek olarak verilmektedir. Rapora göre bazı içerik sağlayıcılar bu tür uygulamalara ihtiyatla yaklaşmakta ve kendi çözümlerini (*adaptive bitrate streaming*) kullanıcılara sunmaktadırlar. Genel olarak içerik sağlayıcılar ile

şebeke işletmecileri arasında trafik artışından kaynaklanan bir gerilimin olduğu ifade edilmektedir.

ITU

Birleşmiş Milletler'in bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki uzmanlık kuruluşu olan ITU'nun genel merkezi İsviçre/Cenevre'de bulunmakta olup, dünya genelinde 12 bölge ve alan ofisi bulunmaktadır. 1865 yılında Uluslararası Telgraf Birliği olarak kurulan söz konusu kuruluşun kurucu üyeleri arasında ülkemiz de yer almaktadır. 193 üye ülkesi bulunan ITU'nun en önemli karar organı ITU Konseyidir ve ülkemiz, 2002 yılından bu yana üst üste 3 dönemdir Konsey üyeliği görevini yürütmektedir.

1. Libya Heyetinin Ziyareti

14 Ocak 2014 tarihli duyuruda, Libya Heyetinin ITU Genel Sekreterliğine ziyarette bulunduğu belirtilmektedir. Söz konusu görüşmelerde Libya Heyetinin, ülkelerinin ekonomik büyümesini önemli seviyede artıracak başta e-devlet, e-ticaret ve e-egitim olmak üzere, BİT altyapısının modernizasyonu ve diğer yatırımların yapılmasına imkân sağlayacak düzenleyici çerçevenin belirlenmesi için, bir master planın hazırlanması konusunda ITU'nun desteğini talep ettiği açıklanmaktadır. ITU Genel Sekreteri Dr. Hamodoun Touré, düzenleyici bir çerçevenin oluşturulmasının Libya'nın BİT gelişimini olumlu yönde etkileyeceğini belirterek, dünya genelindeki en iyi uygulamalar çerçevesinde, Libya'da atılması gereken adımların takip edilmesine yönelik gerekli tedbirlerin alınacağını açıklamıştır.

Libya'da, BİT sektörünün modernizasyonu için hükümet tarafından 2 yıllık bir süre öngörülmekte olup, ITU en kısa sürede Libya'ya bir değerlendirme ekibi göndereceğini belirtmiştir.³

---

³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.itu.int/net/pressoffice/index.aspx?lang=en#.Uvy1NE05kdU> linkinden ulaşılabilmektedir.

2. Dünya Telekomünikasyon Kalkınma Konferansı (World Telecommunication Development Conference, WTDC)

ITU tarafından 4 yıllık sürelerle Kalkınma Bürosunun görev alanlarına yönelik düzenlenen Dünya Telekomünikasyon Kalkınma Konferansı, 30 Mart – 10 Nisan 2014 tarihlerinde Dubai/Birleşik Arap Emirlikleri'nde gerçekleştirilecektir. Oluşturulacak Dubai Eylem Planı çerçevesinde, telekomünikasyon ve BİT'e yönelik kalkınma öncelikleri de dahil olmak üzere, önümüzdeki 4 yıl içinde tesis edilecek proje, teşvik ve programlar belirlenecektir.⁴

ICANN

İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu ICANN; IP adreslerinden ve alan adı sistemi (Domain Name System - DNS) kök sunucularının işletilmesinden sorumlu; internetin istikrarlı, güvenli ve birlikte çalışabilir bir biçimde sürdürülmesi için çalışan, kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. ICANN'nin üyeleri tüm dünyaya dağılmış teknik, ticari, kamu, akademik kökenli taraflar ve kullanıcılar olmak üzere çeşitli ilgi alanlarına sahip gerçek ve tüzel kişilerden oluşmaktadır. 1998 yılında ABD Hükümeti ile imzaladığı sözleşme kapsamında ICANN'nin başlıca görevleri arasında;

- İnternete dünya çapında bağlantılabilirliğin korunması için gerekli olan teknik parametrelerin belirlenmesi ve koordinasyonu,
- IP adres uzayının düzenlenmesi ve idaresi,
- DNS'nin işletiminin sürdürülmesi ve DNS'ye hangi durumlarda birinci derece alan adlarının ekleneceği konusunda politikalar geliştirilmesi

bulunmaktadır.

---

⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.itu.int/net/pressoffice/index.aspx?lang=en#.Uvy1NE05kdU> linkinden ulaşılabilmektedir.

ICANN, DNS'nin işletilmesinde kritik rol oynayan teknik hizmetlerin yerine getirilmesi ve IP adres tahsislerinin denetlenmesi görevlerini İnternet Tahsisli Sayılar Kurumu (Internet Assigned Numbers Authority - IANA) vasıtasıyla yerine getirmektedir.

1. İnternet Yönetiminin Geleceği Konulu Toplantı

23-24 Nisan 2014'te Brezilya'da gerçekleştirilecek olan toplantı, internet yönetimi prensipleri ve internet yönetimi ekosisteminin geliştirilmesi için bir yol haritası önerme konularına odaklanacaktır. Brezilya İnternet İdaresi Komitesi ve Bilim, Teknoloji ve Yenilikçilik Bakanlığının Bilgi Teknolojisi Politikası Sekreteri Prof. Virgílio Fernandes Almeida toplantının yöneticisi olacaktır. Toplantı için dört komite oluşturulacaktır:

- Yüksek Düzey Çok Paydaşlı Komite: 12 ülkeden bakanlık düzeyinde temsilcilerden oluşacaktır.
- Yürütücü Çok Paydaşlı Komite: Toplantı gündemi, toplantı formatının tasarımı ve küresel çok paydaşlı katılımcıların daveti gibi işlerden sorumlu olacaktır.
- Lojistik ve Organizasyonel Komite: Uluslararası iletişim, web sayfası tasarımı ve idaresi, farkındalık oluşturma, fonlama, güvenlik ve uzaktan katılım gibi konular da dahil olmak üzere toplantının lojistiğiyle ilgilenecektir.
- Hükümetlerin Danışmanlar Konseyi: Toplantıyla ilgilenen ve katılım sağlamak isteyen tüm kamu temsilcilerine açıktır. Yüksek Düzey Çok Paydaşlı Komite bu konseyin oluşturulması ve işletilmesi için yöntem belirleyecektir.

Toplantı için internet sitesi oluşturulacak ve tüm dünyadan ilgili kişilere internet yönetimi prensipleri ve internet yönetimi ekosisteminin geliştirilmesi için yol haritası konularında katkı verilmesine olanak sağlayacaktır.

2. Boston Danışmanlık Grubunun Çalışması

ICANN tarafından görevlendirilen Boston Danışmanlık Grubu'nun araştırma sonuçlarını paylaştığı raporda; dünya çapında internete erişim ve internet kullanımı oranları incelenmektedir. Raporda *e-sürtünme endeksi* olarak tabir edilen katsayı ile internet ekonomisinin gelişmesine ve olgunluğuna engel teşkil edebilecek etkenler

belirlenmiştir. Bu katsayı altyapı, endüstri, bireysel ve bilgi olmak üzere dört ana başlıkta bireylerin ve ticari sektörün İnternet erişimine olan engelleri ölçmektedir.⁵

3. 100 Yeni Jenerik Üst Seviye Alan Adı

İnternet Kök Sunucularına eklenen yeni jenerik üst seviye alan adı (JÜSAA) sayısı 100'e ulaşmıştır. Bu adım, yeni JÜSAA'ların son kullanıcılara tahsisinin başlaması için son adımlardan birisidir. Yeni JÜSAA'lar ile bağlantılı olarak 200'den fazla kayıt kurumu anlaşması imzalanmıştır. ICANN yeni JÜSAA'ları düzenli olarak tahsis etmeye devam edecektir.⁶

4. ICANN Liderlik Pozisyonları

ICANN Aday Gösterme Komitesi, ICANN'in teknik ve politik koordinasyon görevlerini üstlenmek isteyen ilgili kişileri başvuru yapmaya ve aday önerilerinde bulunmaya davet etmektedir. Başvurulacak pozisyonlar şu şekilde belirtilmektedir:

- ICANN Yönetim Kuruluna iki üye
- Danışmanlık Komitesine iki üye
- Jenerik Alan Adları Destek Kuruluşuna bir üye
- Ülke Kodu Uzantılı Alan Adları Destek Kuruluşuna bir üye.⁷

ENISA

Avrupa Şebeke ve Bilgi Güvenliği Ajansı ENISA; Avrupa Birliğinin, Avrupa Birliği üyesi devletlerin ve özel sektörün şebeke ve bilgi güvenliği problemlerini önleme, adresleme ve bu problemlere cevap verme kabiliyetlerini geliştirmek için kurulan bir uzmanlık kuruluşudur. ENISA; üye ülkelere siber güvenlik konusunda tavsiyelerde

---

⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.icann.org/en/news/presentations/bcg-internet-economy-27jan14-en.pdf> linkinden ulaşılabilir.

⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-2-21jan14-en.htm>) linkinden ulaşılabilir.

⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.icann.org/en/news/announcements/announcement-31jan14-en.htm>) linkinden ulaşılabilir.

bulunmakta, veri analizi yapmakta, farkındalığı arttırmakta ve kamu ile özel sektör arasında işbirliğini destekleyici faaliyetlerde bulunmaktadır.

1. Elektronik Haberleşme Sektöründe Güç Kaynağı Bağımlılığı

AB'nin Elektronik Haberleşme Çerçeve Direktifinin 13. Maddesinin a bendinde, AB'ye üye devletlerden kamuya ait elektronik haberleşme hizmetlerinde güvenlik ve esneklik sağlamaları istenmektedir. Ulusal düzenleyici kurumlar 13-a maddesinin uygulanmasının bir parçası olarak; AB elektronik haberleşme şebekeleri ve hizmetleri üzerinde önemli etkiye neden olan olaylar hakkında raporlar toplamaktadır.

ENISA, yıllık olarak yayımladığı raporda ulusal düzenleyici kurumlardan gelen raporları özetlemekte ve önemli hizmet kesintilerinin analizini yapmaktadır. ENISA raporuna göre, AB elektronik haberleşme sektöründeki hizmet kesintilerinin en önemli nedeni güç kesintileridir.

Elektronik Haberleşme Sektöründe Güç Kaynağı Bağımlılığı başlıklı bu raporda, Ulusal düzenleyici kurumlara, elektronik hizmet sağlayıcılara, kısmen enerji sektöründeki hizmet sağlayıcılara ve sivil savunma kurumlarına güç kesintileri durumunda neler yapılabileceği konusunda önerilerde bulunmaktadır. Öneriler, elektronik haberleşme sektörünün güç kesintilerine karşı koyma ve etkili bir biçimde harekete geçme kabiliyetlerini artırmayı hedeflemektedir.⁸

2. Avrupa Siber Güvenlik Ayı için Yol Haritası

Avrupa Siber Güvenlik Ayı (European Cyber Security Month - ECSM) Ekim ayında 27 ülkede çeşitli etkinliklerle gerçekleşmiş ve konuya ilişkin olarak Ocak ayında *Avrupa Siber Güvenlik Ayı için Yol Haritası* başlıklı bir rapor yayımlanmıştır. Söz konusu raporda; Avrupa Siber Güvenlik Ayı uygulamasının kapsamı, politika içeriği, uygulamanın çok paydaşlı modeli, gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgiler verilmektedir.⁹

---

⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.enisa.europa.eu/activities/Resilience-and-CIIP/Incidents-reporting/power-supply-dependencies> linkinden ulaşılabilir.

⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.enisa.europa.eu/activities/stakeholder-relations/nis-brokerage-1/european-cyber-security-month-advocacy-campaign/2013/ecsm-roadmap> linkinden ulaşılabilir.

3. Kişisel Veri İhlallerinin Değerlendirilmesi için Metodoloji Önerisi

ENISA, AB üyesi devletlerde kişisel veri ihlalleri ile ilgili ölçüt ve süreçleri 2011 yılında raporlamıştır. ENISA, bu raporu tamamlayıcı nitelikte olan ve Elektronik Gizlilik Direktifinin 4. maddesinin teknik olarak uygulanması konusunda yol gösteren *Kişisel Veri İhlallerinin Değerlendirilmesi için Metodoloji Önerisi* başlıklı yeni bir rapor yayımlamıştır. Bu raporda;

- Veri ihlallerine karşı nasıl plan yapılacağı ve veri ihlallerine nasıl hazırlanılacağı,
- Veri ihlallerinin nasıl tespit edileceği ve değerlendirileceği,
- Veri ihlalleri konusunda bireylerin ve ilgili kurumların nasıl bilgilendirileceği,
- Veri ihlallerine nasıl cevap verileceği

gibi konularda öneriler sunmaktadır.

Raporun ekinde kişisel veri ihlalinin önem derecelerinin değerlendirilmesi için bir metodoloji de sunulmuştur. ENISA, bu raporun hazırlanmasında Yunanistan ve Almanya Veri Koruma Kurumları ile birlikte çalışmıştır.¹⁰

4. Avrupa'da Sağlam Altyapı İçin İkili Yardımlaşma (Mutual Aid for Resilient Infrastructure in Europe - M.A.R.I.E.) – İkinci Faz: Tavsiyeler Raporu

Raporda, bilgi ve iletişim teknolojileri paydaşlarının acil durum hazırlığını kuvvetlendirmeyi hedefleyen önerilerde bulunmaktadır. 2011'deki ilk çalışmanın sonuçlarında bazı güvenlik tehditlerine hazırlığın tekil olarak gerçekleştirilemeyeceği, olası cevap verme şeklinin İkili Yardım Anlaşmalarının kullanımı şeklinde olabileceği belirtilmiştir. Tavsiyeler farkındalığın yaygınlaşmasını ve yeni geliştirme çalışmalarının teşvik edilmesini hedeflemektedir.¹¹

5. Çevrimiçi Mühürlerin Güvenliği, Gizliliği ve Kullanılabilirliği

Çevrimiçi Mühürlerin Güvenliği, Gizliliği ve Kullanılabilirliği başlıklı raporda, internet üzerinden hizmet sunan işletmelerin hizmetlerindeki güvenlik ve gizlilik düzeyine, kullanıcıların güveninin oluşabilmesi amacıyla ne tür çevrimiçi güvenlik ve gizlilik

---

¹⁰Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.enisa.europa.eu/activities/identity-and-trust/library/deliverables/dbn-severity> linkinden ulaşılabilir.

¹¹Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.enisa.europa.eu/activities/Resilience-and-CIIP/critical-infrastructure-and-services/mutual-aid-assistance/m-a-r-i-e-phase-ii-recommendations-report>) linkinden ulaşılabilir.

mühürlerinin (Online Security And Privacy Seals - OSPS) uygulanabileceği incelenmektedir.

Raporun hazırlanması fikri; kullanıcıların internet üzerinden sunulan hizmetlerin güvenilirliği konusunda karar vermelerini sağlayan çok sayıda OSPS'nin (işaretler, mühürler, logolar, ikonlar vs.) bulunması ve bunun karmaşaya neden olması sebebiyle ortaya çıkmıştır.¹²

6. Elektronik Finans ve Elektronik Ödeme Hizmetlerinde Yetkilendirme Yöntemleri: Mevcut Uygulamalar ve Öneriler

Elektronik Finans ve Elektronik Ödeme Hizmetlerinde Yetkilendirme Yöntemleri: Mevcut Uygulamalar ve Öneriler başlıklı rapor, ENISA tarafından yürütülmüş olan bir anketin sonuçlarını içermektedir. Raporun amacı; e-finans ve e-ödemede kullanılan elektronik kimlik ve yetkilendirme sistemlerindeki mekanizmaların risklerinin incelenmesi ve buradan çıkarılacak sonuçlarla finans sektöründeki ana aktörlere en iyi uygulamaların önerilmesidir.¹³

CEPT

Türkiye'nin de 1959 yılında diğer 18 Avrupa Ülkesi ile birlikte kurucu üyesi olduğu CEPT, Batı ve Doğu Avrupa'dan 48 ülkenin üye olduğu Avrupa merkezli bir kuruluştur. CEPT, posta ve telekomünikasyon alanlarında üyeleri arasında işbirliği ve dinamik bir pazar oluşturmak amacıyla tüm düzenleme ve frekans planlaması çalışmalarını, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI) ile işbirliği içerisinde sürdürmekte ve alınan kararların AB mevzuatı haline getirilmesine yönelik çalışmalar yapmaktadır.

¹²Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.enisa.europa.eu/activities/identity-and-trust/library/deliverables/on-the-security-privacy-and-usability-of-online-seals>) linkinden ulaşılabilir.

¹³Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye (<http://www.enisa.europa.eu/activities/identity-and-trust/library/deliverables/eIDA-in-e-finance-and-e-payment-services>) linkinden ulaşılabilir.

Türkiye, telekomünikasyon politikalarını Avrupa ile uyumlu olarak oluşturduğundan, CEPT'in frekans planlamaları ve telekomünikasyon düzenlemeleriyle ilgili çalışmalarını etkin bir şekilde takip etmektedir. Yapılan düzenlemelerin ve frekans planlamalarının altyapısında CEPT tarafından yürütülen bu çalışmalardan fayda sağlanmaktadır.

1. Spektrumun Verimli Yönetimi Amacıyla Spektrum Doluluğunu Ölçme Konulu ECC Çalıştayı

CEPT'in Elektronik Haberleşme Komitesi (ECC), 15 Ocak 2014 tarihinde spektrum doluluk ölçümlerinin spektrum yönetiminde daha fazla verimlilik olanakları konusunda değerli veri sağlamak için nasıl kullanılabileceğini görüşmek üzere Almanya'nın Mainz şehrindeki BNetzA binasında bir çalıştaya ev sahipliği yapmıştır. Çalıştay spektrum yönetiminde en son yenilikleri keşfetmek amacıyla Avrupa ve dünya genelinden üst düzey spektrum yöneticileri ile teknik uzmanları bir araya getirmiştir.

Spektrum talebinin arttığı bir zamanda, hızla değişen telekomünikasyon pazarının ve spektrumu kullanan diğer hizmetlerin gelişimini desteklemek amacıyla spektrum verimliliğini artırmak için düzenleyici kurumlar ve sanayi daha karmaşık teknik yaklaşımlar aramaktadır. Spektrumu daha etkin yönetmek ve kullanım verimliliğini artırmak için, frekansı düzenleyen kurumlar ve kullanıcılar farklı frekans bantlarının nasıl kullanıldığını ve hangi frekansların yetersiz kullanıldığını ya da boş bırakıldığını bilmeye ihtiyaç duyarlar.

Bu çalıştay; spektrum doluluk ölçümlerinin spektrum yönetimi sürecine nasıl yardımcı olabileceğini araştırmıştır. Yapılan bir dizi sunum ölçüm kampanyalarını yürütmeye ve geliştirmeye kamu ve özel sektör kuruluşlarının birçok deneyimlerini ortaya koymuştur. Bu sunumlar, ortaya konulan anlamlı sonuçların oluşturduğu fırsatları ve zorlukları vurgulamıştır. Sabit ve mobil ölçüm yaklaşımlarının yanı sıra, çalıştay aynı zamanda bazı hizmet türleri için spektrum kullanım anlayışını değiştirebilen bu tür tekniklerin daha fazla gelişmesi ile çoklu kaynaktan elde edilen bilgi olarak ilginç yeni yaklaşımlar tespit etmiştir.¹⁴

---

¹⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://www.cept.org/ecc/ecc-workshop-exploring-spectrum-occupancy-measurements> linkinden ulaşılabilir.

GÜVEN&GÜVENLİK¹⁵

Avrupa Birliğinde ve tüm dünyada web-tabanlı saldırılar 2011 yılında %36 artmıştır. Buna bağlı olarak, çevrimiçi suçlara karşı güvenlik sağlanması müşteri güveni ve çevrimiçi ekonomi açısından büyük önem taşımaktadır.

AB, siber güvenliği birçok açıdan teşvik etmektedir. AB Dijital Ajandasında canlı bir dijital toplum için *internete güven* ve *internet güvenliği* konuları hayati önem taşımakta; bu kapsamda siber güvenlik için 14 eylem önerilmektedir. Bu eylemler yeni bir siber suç platformu oluşturmaktan, çocukların çevrimiçi güvenliği için farkındalık yaratma kampanyalarına kadar çeşitli konuları kapsamaktadır.

Siber Güvenlik Konusunda Avrupa Stratejisi, AB çapında şebeke ve bilgi güvenliğinin sağlanmasına ilişkin yöntemleri düzenlemektedir. Strateji, sınırlararası işbirliği ve bilgi paylaşımını güçlendirerek kamu ve özel sektörleri dolandırıcılık ve ihlallerden korumaktadır. Avrupa Komisyonunun AB çapında uyumlu bir şebeke ve bilgi güvenliği öncelikleri:

- Çevrimiçi güvenliğin sağlanması,
- Kriptoloji ve biyometrik araştırmalar da dahil olmak üzere siber güvenlik konusunda araştırmanın desteklenmesi,
- Uluslararası düzeyde şebeke ve bilgi güvenliğinin geliştirilmesi ve uluslararası standartlara önem verilmesi

olarak belirlenmiştir.

Avrupa Komisyonunun *güven ve güvenlik* konusundaki faaliyetleri, siber güvenlik ve çevrimiçi gizlilik konularını kapsamaktadır.

---

¹⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/telecoms-and-internet/trust-security> linkinden ulaşılabilmektedir.

1. Şebeke ve Bilgi Güvenliği (Network and Information Security – NIS) Platformu İkinci Genel Toplantısı

İyi siber güvenlik uygulamalarının benimsenmesi, güvenli BİT çözümlerinin uygulanması ve geliştirilmesi gibi konularda kamu-özel işbirliği oluşturulmasına ilişkin çalışmalar yapan NIS Platformu, Avrupa Siber Güvenlik Stratejisinin bir parçasıdır. Kamu ve özel sektörün karşı karşıya kaldığı çok sayıda siber güvenlik sorununa cevap veren NIS platformu, 2014 yılı içerisinde risk yönetimi, bilgi paylaşımı ve olay raporlama gibi konularda talep eden kuruluşlara kılavuzluk yapacaktır.

Üye devletlerin ulusal kanunlarına eklenmesi planlanan NIS platformunun hazırladığı direktif kapsamında kurum ve kuruluşlara yükümlülükler getirilecektir. NIS Platformu, kuruluşların önerilen yükümlülüklerle uyum sağlamaları konusunda yardımcı olacak bir referans doküman oluşturacaktır. Ayrıca NIS Platformu, Avrupa Komisyonuna BİT alanında yenilikçilik ve araştırma politikasının uygulanması gibi hususlarda tavsiyelerde bulunacaktır. NIS Platformu; işletimsel önerilerin geliştirilmesi, yasal düzenlemenin yapılması, araştırma ve yenilikçilik konularında fonlamanın sağlanması konularının Avrupa'nın siber direncini bütünüyle artırmasında çok önemli olduğunu değerlendirmektedir.

NIS Platformu, 11 Aralık 2013'te Brüksel'de ikinci genel toplantısını gerçekleştirmiştir. Organizasyona 130 kamu ve özel kurum ya da kuruluş katılmıştır. Toplantının sonuçları Nisan 2014'te gerçekleştirilecek toplantıda tartışılacaktır.¹⁶

GELECEKTE İNTERNET

Çevrimiçi bankacılık yapmak gibi internet giderek artan sayıda işlevi gerçekleştirmek için kullanılmaktadır. Kablosuz ve mobil teknoloji ilerledikçe, kullanıcılar çevrimiçi dünyada sörf yapmanın yanı sıra dizüstü bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve tabletler gibi taşınabilir cihazlarla hareket halindeyken de yüksek hızlı genişbant ile zengin multimedya içeriğine erişebilmektedir.

---

¹⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/second-meeting-network-and-information-security-nis-platform-plenary> linkinden ulaşılabilir.

Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen araştırma projeleri; kullanıcının konumuna, uygulama ve hizmetlerle ilgili içeriğe, hem makine hem de insanların içerik erişim talebine hızlı, esnek ve duyarlı olan gelecek ağlara öncülük etmektedir. Bu da, işyerimizi çalıştırırken kullanacağımız bulut platformlar, arabaların çarpışmaması için geliştirilmiş mobil teknolojiler, sağlığını izleyen ve birbiriyle konuşan elbiseler gibi akıllı aletlerin internet hizmetleri ve altyapısı olarak gelecekte internetin nasıl gelişeceğini göstermektedir.

1. Proje Ödülleri

FI - WARE Proje Yönetimi ve Kampüs Parti birlikte 800.000 avro'dan fazla ödül dağıtacak bir dizi yarışma başlatmıştır.

İlk yarışma, Kampüs Parti 2013 Londra sırasında FI-WARE teknoloji geliştiriciler için kullanılabilir ücretsiz denemeler ve bu teknolojilerin canlı örneğini sergileyecek uygulamalar oluşturmak için Eylül 2013'te yapılmıştır. Akıllı şehirler için FI - WARE teknolojilerinin potansiyeli son zamanlarda Santander tarafından kanıtlanmıştır.

İki yarışma Ekim 2013 sonunda başlatılmış ve Akıllı Şehirler ile Akıllı İş ve Endüstri üzerinde durulmuştur. İki aşamada gerçekleşen yarışmalarda 200.000 avro ödül dağıtılmıştır.

1. " Akıllı Kentler" kategorisinde kazananlar:

Akıllı Şehirler birincilik ödülü: Ödül FI – Guardian projesine verilmiş ve Marcos Marconi, Viviane Lessa, Leonan Carvalho ve Brezilya Miquéias Faria tarafından yapılmıştır.

Dünyada oldukça yaygın olan doğal afetler gibi olumsuz şartların akıllı şehirlerde insanlara önceden bildirilmesi sağlanacak ve daha güvenli bir ortam oluşturulacaktır. FI – Guardian'ın amacı akıllı şehirlerde, doğal afetler gibi olumsuz koşullarda uyarı, yönlendirme ve iletişim sağlayarak insanların daha dirençli olmasına yardımcı olmaktır.

Çözüm, ortaya çıkmadan önce riskli olayların vatandaşlara iletilmesi, akıllı uzaktan algılama sistemleri ile analiz yapılması, farklı kaynaklardan gelen bilgilerin merkezde

toplanması ve özelleştirilerek taşınması ve izleme sistemi ile verilerin birleştirilmesidir.

Akıllı Şehirler İkincilik Ödülü: Tenoch Gonzalez Rojas , Dulce Ambrocio Alazanes ve Meksika'dan Alejandro Santamaria Arza tarafından yapılan Sparky App adlı uygulamadır.

Uygulamada, büyük şehirlerde otopark bulma kabusuna çözüm bulmak için Sparky ekibi tarafından park yeri sahiplerinin kullanımda olmayan kendi yerlerini paylaşmalarını sağlayan ve sürücülerin kısa veya uzun süreli park yeri bulmalarına yardım eden bir mobil uygulama ve donanım cihazı kurulmaktadır.

Akıllı Şehirler Üçüncülük Ödülü: Ödül, FI - WARE Akıllı Kutu'ya verilmiştir. Uygulama, Álvaro Romero Izquierdo, Francisco Javier Herrero Sánchez, Raul Herrero Sánchez, Rubén Ortiz, José Ignacio Dominguez Simón ve Daniel Castro García tarafından geliştirilmiştir.

Temel amacı "algılanmış" şehirler olan uygulamada tüketicilerin televizyon ekranı ve uzaktan kumanda yoluyla evlerinden kontrol edilebildiği yararlı bilgilerden büyük bir kaynak elde etmektir.

2. "Akıllı İş" kategorisinde kazananlar:

Akıllı İş Birincilik Ödülü: Ödül; Almanya'dan Christoph Müller – Dechent ve Maria Rosario Trillo - Rivas tarafından yapılan FOODLOOP adlı uygulamaya verilmiştir.

FOODLOOP; gıda sanayi tedarik zinciri ve sürdürülebilir optimizasyon çözümleri sunmaktadır. Uygulamada israfı önlemek ve maliyetleri azaltmak için son kullanım tarihi yaklaşımı ile gerçek zamanlı, düşük fiyatlı ve böylece otomatik olarak yüksek kaliteli taze ürünler kullanıcılara sunulabilecektir. Tüketiciler kendi cep telefonlarından doğrudan teklifleri alabilecek ve girişimciler maksimum satış geliri elde ederken indirimler, özel teklifler vb. sunarak, daha uygun taze yiyecek temin edebilecek ve bozulabilen ürünlerin kaybını en aza indirebilecektir.

Akıllı İş İkincilik Ödülü: İspanya'dan Federico López , Valeriya Zaytseva ve Carlos García tarafından yapılan SmarTaxi'ye verilmiştir.

SmarTaxi gerçek zamanlı olarak aracın durumu ve konumu ile ilgili verileri toplamaktadır. Veriler saklanabilecek, işlenebilecek ve internet üzerinden sürücüyeye ulaştırılabilecektir.

Böylece sürücü potansiyel müşterilerin çok yoğun olduğu noktaları renkli olarak gösteren bir "ısı haritası"na erişebilecek ve görüntüleyebilecektir. Sürücünün tek gereksinimi internet bağlantısı olan bir akıllı telefon veya tablete sahip olmaktır. Bu proje ile taksi sürücüleri için artan gelir ve kent hizmetlerinde önemli bir gelişme sağlamak amaçlanmıştır.

Akıllı İş Üçüncülük Ödülü: İspanya'dan Félix Joel López Salcedo ve Julio Manuel García Martín tarafından yapılan İçerik adlı uygulamaya verilmiştir.

İçerik, Bluetooth Low Energy (BLE)'yi algılayan ağ hizmetleri üzerinden veri alışverişine dayalı çözümler sunan bir başlangıçtır. Bu hizmet ile ilgilenen şirketler algılayıcılar tarafından işaretlenecek ve uygulama ile kullanıcı sürekli temas halinde olacaktır. Buna karşılık, müşteri ilgilendiği kişi ya da alışverişi için gereken bilgiyi elde etmek için algılayıcılardan yararlanacaktır. Uygulamada bir kullanıcıya ilgilendiği farklı markaların bazı ürünleri sunulmaktadır. Kullanıcı herhangi bir ürün üzerine tıkladığında, kişisel koleksiyonu için ürün eklemek gibi daha fazla ayrıntı ve seçenek elde edebilecek, çevrimiçi ya da GPS ile belirleyerek en yakın mağazadan bu ürünü satın alabilecek veya kendi koleksiyonuna hangi arkadaşının sahip olduğunu görebilecektir.¹⁷

---

¹⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/finals-fi-ware-challenges-campus-party-2014-brazil> linkinden ulaşılabilmektedir.

BULUT BİLİŞİM

1. Bulut için Standartlar

Komisyon ve Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI) bulut bilişim için ihtiyaç duyulan standartların yol haritasını hazırlamıştır. Standart ve sertifikasyon; bulut bilişim gibi yeni ortaya çıkan pazarların gelişmesi için büyük rol oynamaktadır. Bir yıl önce başlatılan Avrupa Bulut Stratejisi 2020 itibariyle 2,5 milyon yeni iş ve 160 milyon avro gayrisafi hasıla sağlamayı hedeflemektedir.

ETSI tüm paydaşlara açık ve tamamen şeffaf bir şekilde “Bulut Standartları Koordinasyon” (CSC) çalışmalarını başlatmıştır. Çalışmalar sonucunda aşağıda özetlenen konularda bulut standartları için yol haritası hazırlanmıştır. Yol haritasında öncelikli olarak yapılması gerekenler şu şekilde belirtilmektedir:

- Bireysel ve kurumsal paydaşların, bulut bilişim hizmetlerinde servis sağlayıcı, müşteri veya düzenleyici kurum olarak oynadıkları rollerinin sınıflandırılması,
- 100’ün üzerinde bulut bilişim hizmetinin kullanılacağı olası alanların belirlenmesi ve sınıflandırılması,
- Bulut bilişimle ilgili standart, şartname ve bülten geliştirmiş veya geliştirmekte olan ilgili 20 civarında kuruluşun listelenmesi,
- Bulut bilişim hizmeti sağlayan ve kullanan taraflarca yapılması gereken faaliyetlerin sınıflandırılması,
- Özellikle standart ve şartname faaliyetlerindeki bulut bilişim dokümanlarının gözden geçirilmesi.

Avrupa Komisyonu, gönüllülük esaslı sertifikasyon geliştirebilmek için ENISA’nın da desteğiyle ilgili paydaşlarla birlikte çalışmaktadır. Avrupa Komisyonuna göre bulut güvenliği için çeşitli sertifika programları bulunduğu için yenilerinin geliştirilmesi öncelikli değildir. Aksine, daha fazla şeffaflık sağlamak için mevcut planlarının objektif bir listesini yapmak ve bunları kolayca karşılaştırmak için bir çıkış yolu sıralamak amaçlanmaktadır. Avrupa Komisyonunun amacı pazardaki oyuncuların ihtiyaçları en iyi şekilde karşılamalarını sağlamak ve bulut pazarında daha fazla şeffaflık oluşturmaktır.

Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Neelie KROES'in Kasım ayında Berlin'de belirttiği gibi, nihai hedefleri bulut bilişim için tek pazardır. Bunun da bulut altyapısına yatırım yaparak elde edilebileceğini, özellikle de kamu sektörünün talebinin artırılması, araştırma ve yeniliğe yatırım yapılması yoluyla arzın artırılması; güven, şeffaflık ve veri koruma kurallarının korunması ile başarılabilirliğinin altını çizmiştir.¹⁸

2. ETSI Raporu

ETSI, bulut bilişim standartları ile ilgili bir rapor yayımlamıştır.

Raporda;

- Bulut bilişimdeki rollerin tanımlanması,
- 100'den fazla bulut bilişim kullanıcı vakasının toplanması ve sınıflandırılması,
- Bulut bilişimle ilgili standart, şartname ve bülten geliştirmiş veya geliştirmekte olan ilgili 20 civarında kuruluşun ve 150 civarında dokümanın listelenmesi,
- Tüm bulut hizmeti yaşam döngüsünde yer alan Bulut Hizmeti Müşterileri veya Bulut Hizmet Sağlayıcıları tarafından üstlenilmesi gereken faaliyetlerin sınıflandırılması,
- Bulut bilişim ile ilgili seçilen dokümanlarında standartlar ve şartnameler ile ilgili faaliyetlerinin gözden geçirilmesi

ile ilgili hususlar yer almaktadır. Ayrıca raporda, önümüzdeki süreçte neler yapılması gerektiği konusunda önerilerde bulunmaktadır. Analizler bulut standardizasyonuna beklenenden daha fazla odaklanıldığını ve bazı alanlarda da standartların olgunlaşmakta olduğunu göstermektedir.¹⁹

---

¹⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/standards-cloud-neelie-kroess-blog> linkinden ulaşılabilir.

¹⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/etsi-delivers-report-cloud-computing-standards> linkinden ulaşılabilir.

TELEKOM DÜNYASI

1. İlgili Pazarlar Tavsiye Kararı Taslağının Gözden Geçirilmesi

AB Komisyonu İlgili Pazarlar Tavsiye Kararı üzerindeki ikinci gözden geçirme üzerinde çalışmaktadır. Tavsiye kararı öncül düzenlemeye tabi pazarların önceden tanımlanmış bir listesini oluşturmaktadır.

Komisyon, Ocak ayı içinde kamuoyu görüşlerini almıştır.²⁰ Ayrıca, yaklaşan İlgili Pazarlar Üzerine Tavsiye Kararı gözden geçirmesine katkı sağlamak üzere bir çalışma yaptırılmıştır. Çalışma “Öncül Düzenlemeye Tabi Geleceğin Elektronik Haberleşme Pazarları” başlığını taşımaktadır.²¹

Saydamlık ilkesi gereği, Komisyon, gözden geçirilen İlgili Pazarlar Tavsiye Kararı taslağını ve BEREC ile yapılacak müzakereye temel olacak açıklayıcı notları yayımlamıştır. BEREC bu müzakerelerde Komisyonun karşısında esas müzakereci olarak yer alacaktır. Paydaşlar 26 Şubat 2014’te BEREC ev sahipliğinde Stockholm’de gerçekleşecek olan “AB Elektronik Haberleşme Sektörü İlgili Pazarlar Atölyesi”ne kadar görüşlerini Komisyonla paylaşacaktır.

---

²⁰ Alınan kamuoyu görüşlerine <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/results-public-consultation-revision-recommendation-relevant-markets> linkinden ulaşılabilir.

²¹ Anılan rapora <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/future-electronic-communications-markets-subject-ex-ante-regulation> linkinden ulaşılabilir.